

Nr 139

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i statliga avlönings- och pensionsförfattningar, m. m.; given Stockholms slott den 30 mars 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sigurd Lindholm

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga vissa ändringar i med stöd av riksdagens beslut utfärdade avlönings- och pensionsförfattningar. Ändringarna är föranledda av riksdagens redan fattade beslut eller avhängiga av bifall till förslag, som tidigare framlagts för årets riksdag.

Vidare framlägges bl. a. förslag om förbättring av vissa skadeståndslivräntor och om ändrade förutsättningar för årlig ersättning och avskedserättning för viss personal vid statens järnvägar.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars
1962.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG,
ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler che-
fen för civildepartementet, statsrådet Lindholm, frågor om vissa *ändringar
i statliga avlönings- och pensionsförfattningar, m. m.* samt anför därvid följande.

I olika tidigare propositioner till årets riksdag har framlagts förslag, som
föranleder ändringar i gällande statliga avlöningsreglementen m. fl. avlö-
ningsförfattningar och statens allmänna tjänstepensionsreglemente (SPR).

Förslag av här avsedd natur har sålunda framlagts i bl. a. prop. 1962: 51
angående nomadskolväsendets organisation, prop. 1962: 54 angående refor-
mering av den obligatoriska skolan m. m. och prop. 1962: 106 angående vis-
sa frågor rörande lärarutbildning. I anslutning till de i dessa propositioner
framlagda förslagen har begärts riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t
att vidtaga vissa av förslagen betingade författningsändringar.

I prop. 1962: 101 med förslag angående grunder för avlöning och andra
ersättningar åt civilförsvarspliktiga m. m. föreslås — mot bakgrunden av
den omorganisation av civilförsvaret, som beslutats under senare år — nya
grunder för avlöning åt civilförsvarspliktiga. Härav föranleds vissa änd-
ringar i 28 § statens allmänna avlöningsreglemente och motsvarande stad-
ganden i andra av Kungl. Maj:t utfärdade avlöningsbestämmelser.

Enligt beslut av 1961 års riksdag (prop. 181, SU 186, rskr 394) skall vi-
dare fr. o. m. budgetåret 1962/63 genomföras och successivt utbyggas en
länsläkarinstitution, avsedd att ersätta den nuvarande förste provinsiallä-
karinstitutionen. Härav föranleds vissa ändringar i statens allmänna avlö-
ningsreglemente.

Inom civildepartementet har härutöver varit föremål för beredning vissa
frågor, som för sin lösning påkallar reglementsändringar eller som eljest är
av natur att böra underställas riksdagen. Jag torde sålunda få anmäla bl. a.
frågor rörande förbättring av vissa skadeståndslivräntor och om ändrade
förutsättningar för årlig ersättning och avskedsersättning för viss personal
vid statens järnvägar.

I. Vissa ändringar i de statliga avlöningsreglementena m. fl. avlöningsförfattningar

Jag torde under detta avsnitt få anmäla frågor om vissa ändringar i de statliga avlöningsreglementena m. fl. avlöningsförfattningar, vilka ändringar ej kan ske med stöd av redan lämnade eller begärda bemyndiganden.

I fråga om statens allmänna avlöningsreglemente (Saar) m. fl. avlöningsförfattningar föreligger anledning vidtaga de ändringar, som framgår av det följande.

7 § Saar m. fl. stadganden

Den av 1961 års riksdag beslutade utbyggnaden av en länsläkarinstitution innebär bl. a. att tjänsterna som förste provinsialläkare i lönegrad Bo 1 ändras till tjänster som länsläkare i lönegrad Bo 3 samt att tjänster som biträdande länsläkare i lönegrad Ao 26 successivt inrättas, i samband varmed nuvarande arvodesbefattningar som biträdande förste provinsialläkare skall indragas. I årets statsverksproposition (XI ht, p. 29 och 30) har framlagts anslagsäskanden för nästa budgetår beträffande länsläkarinstitutionen. Här avsedda tjänsteförändringar medför behov av ändringar av huvudsakligen redaktionell art i de särskilda bestämmelserna för provinsialläkarstaten under 7, 11, 26, 28, 29, 31 och 36 §§ Saar, varjämte dylika bestämmelser i 33 § reglementet bör upphävas (jfr XI ht, s. 104).

28 § Saar m. fl. stadganden

Enligt bestämmelserna i förevarande paragraf och motsvarande stadganden i andra av Kungl. Maj:ts utfärdade avlöningsförfattningar äger tjänsteman, tillhörande avdragsgrupp 3, åtnjuta lön med B-avdrag vid tjänstledighet för repetitionsövning enligt 27 § värnpliktslagen ävensom vid tjänstledighet för annan värnpliktstjänstgöring, som fullgöres det år den värnpliktige fyller 23 år eller därefter. Enligt sagda avlöningsbestämmelser gäller vidare att tjänsteman, tillhörande avdragsgrupp 3, vid tjänstledighet för fullgörande av tjänstgöring, vilken åligger bl. a. anställningshavare i reserven, äger åtnjuta lön med B-avdrag. Här angivna föreskrifter gäller ej, då tjänsteman åtnjuter avlöningsförmåner enligt krigsavlöningsbestämmelser.

Såsom chefen för inrikesdepartementet anfört i prop. 101 till årets riksdag torde motsvarande föreskrifter — med angivna begränsning — böra med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1963 införas i fråga om civilförsvartjänstgöring, som på grund av civilförsvarsplikt fullgöres det år tjänstemannen fyller 23 år eller därefter t. o. m. det kalenderår, under vilket tjänstemannen fyller 47 år, ävensom i fråga om tjänstgöring såsom befälsanställd i civilförsvaret. Jag föreslår därför, att ändring i detta syfte göres av bestämmel-

serna i 28 § Saar ävensom i motsvarande stadganden i övriga statliga avlöningsreglementen och i kungörelsen den 28 juli 1958 (nr 419) med avlöningsbestämmelser för rektorer och lärare vid centrala verkstadsskolor.

Bestämmelserna i 28 § Saar och övriga förut avsedda stadganden innehåller jämväl bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om löneförmåner åt tjänsteman under tjänstledighet för militärtjänstgöring, då för krigsmakten gällande krigsavlöningsbestämmelser är tillämpliga å tjänstemannen. Om riksdagen ej har något att erinra däremot, torde Kungl. Maj:t böra äga besluta om löneförmåner jämväl under tjänstledighet för civilförsvartjänstgöring, då för civilförsvaret gällande krigsavlöningsbestämmelser är tillämpliga å tjänsteman.

33 § Saar

Enligt de under denna paragraf meddelade särskilda bestämmelserna för utrikesförvaltningen utgår hemmatillägg till vissa tjänstemän. Som villkor för rätt till sådant tillägg gäller bl. a. att tjänstemannen ej uppbär representationsbidrag. Fr. o. m. den 1 juli 1961 har i Saar tidigare förekommande bestämmelser om representationsbidrag, avseende bl. a. vissa tjänstemän inom utrikesförvaltningen, upphävts. I anslutning härtill torde det nyss nämnda villkoret för rätt att åtnjuta hemmatillägg böra utgå ur bestämmelserna.

II. Vissa frågor om rektorspensioner m. m.

I årets statsverksproposition (VIII ht, p. 60) har förordats, att rektorstjänsterna vid socialinstituten i Stockholm, Göteborg och Lund, vilka tjänster f. n. är placerade i lönegrad Ao 26, fr. o. m. nästa budgetår placeras i lönegrad Bp 1. Denna lönegradsplacering avses skola gälla även för rektorstjänsten vid det socialinstitut i Umeå, som under förutsättning av riksdagens bifall kommer att träda i funktion fr. o. m. nästa budgetår.

I prop. 1962: 59 har vidare föreslagits, att journalistinstitutet i Stockholm skall förstatligas den 1 juli 1962 och att vid samma tidpunkt ett statligt journalistinstitut skall inrättas i Göteborg. Enligt propositionen skall tjänsterna som rektor, tillika huvudlärare i teoretiska ämnen, vid instituten vara placerade i lönegrad Bp 1.

Vid bifall till de i det föregående redovisade förslagen bör med ifrågasättande rektorstjänster obligatoriskt förenas pensionsrätt enligt SPR i likhet med vad som gäller för rektorer vid de allmänna läroverken och privatläroverken. Härför erfordras vissa ändringar i SPR ävensom vissa föreskrifter beträffande tjänsteförening och överstatförande av tjänster m. m.

Riksdagens bemyndigande torde böra utverkas för Kungl. Maj:t att vidtaga avsedda ändringar och meddela de föreskrifter i övrigt, som kan bli erforderliga i anslutning till vad sålunda anförts.

III. Förhöjning av vissa skadeståndslivräntor

I prop. 1962: 119 har framlagts förslag om höjning fr. o. m. den 1 januari 1963 av vissa yrkesskadelivräntor m. m. i anledning av skada som inträffat före år 1960. I propositionen föreslås förhöjning beträffande livräntor till skadade under 67 år med minst två tiondels invaliditet, skadade över 67 år med minst tre tiondels invaliditet samt vissa efterlevande. Förhöjningen skall ske med 30 procent, om skadan inträffat 1955 eller tidigare, med 20 procent, om skadan inträffat 1956 eller 1957, och med 10 procent, om skadan inträffat 1958 eller 1959.

I anslutning till tidigare vidtagna förbättringar av yrkesskadelivräntor m. m. har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut genom särskilda brev utfärdat föreskrifter angående tillägg till vissa av statsmedel utgående ersättningar av skadeståndsnatur. Bemyndigande att utfärda dylika föreskrifter lämnades senast av 1961 års riksdag (prop. 136, s. 24—26, SU 100, rskr 268).

Vid bifall till de i förenämnda proposition framlagda förslagen bör en motsvarande förhöjning ske i fråga om av statsmedel utgående skadeståndslivräntor. Kungl. Maj:t torde böra inhämta riksdagens bemyndigande att efter sådan ytterligare utredning, som må erfordras, med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1963 genomföra de avsedda åtgärderna.

IV. Årlig ersättning och avskedsersättning åt väg- och platsvakter samt postbiträden vid statens järnvägar

Kungl. Maj:t utfärdade genom brev den 27 juni 1957 med stöd av 1957 års riksdags bemyndigande (prop. 159, SU 119, rskr 302) föreskrifter om årlig ersättning och avskedsersättning åt vid statens järnvägar anställda väg- och platsvakter, vilka blir övertaliga till följd av rationaliseringsåtgärder och i anledning därav entledigas från innehavande anställningar före 60 års ålder utan att kunna beredas likvärdigt arbete inom statlig verksamhet. I brev den 30 juni 1959 förklarade sig Kungl. Maj:t med stöd av 1959 års riksdags bemyndigande (prop. 151, SU 110, rskr 258) vilja efter ansökning i varje särskilt fall till prövning upptaga fråga om årlig ersättning eller avskedsersättning åt postbiträden vid statens järnvägar, som blir övertaliga i samband med antingen omorganisation av större omfattning eller postverkets successiva övertagande från statens järnvägar av vissa postala uppgifter och som på den grund nödgas frånträda sina anställningar utan att kunna beredas likvärdigt arbete inom statlig verksamhet. Dessa ersättningar på grund av postbiträdes anställning utgår under de förutsättningar och beräknas enligt de grunder, som vid varje tidpunkt gäller beträffande väg- och platsvakterna.

Svenska järnvägsmannaförbundet har i skrivelse den 21 juli 1961 hemställt, att ifrågakvarande ersättningar måtte få medges efter prövning från fall till fall även då anställningshavaren på grund av godtagbara skäl icke anser sig kunna acceptera erbjudande om annan likvärdig anställning. Som exempel har förbundet anfört fall då kvinnliga platsvakter, gifta med anställningshavare vid statens järnvägar, erbjudits anställning som platsvakter på orter belägna långt från respektive makars hittillsvarande gemensamma bostadsort.

Järnvägsstyrelsen tillstyrker bifall till förbundets framställning.

Statens pensionsanstalt tillstyrker bifall i sådana fall då vederbörande är över 50 år och kan åberopa lång anställningstid samt ej kunnat beredas fortsatt arbete å bostadsorten eller i närheten av denna. Pensionsanstalten föreslår vidare att gällande regler om behovsprövning i fråga om årlig ersättning slopas. Vad sålunda föreslagits skulle ha retroaktiv verkan fr. o. m. den 1 juli 1959.

Svenska järnvägsmannaförbundets hemställan i fråga om vidgade möjligheter till ersättning åt väg- och platsvakter samt postbiträden finner jag böra bifallas i den utsträckning pensionsanstalten föreslagit. I fråga om behovsprövning för åtnjutande av årlig ersättning må nämnas, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 juli 1961 bestämmelserna om behovsprövning slopats med retroaktiv verkan fr. o. m. den 1 juli 1959 för de anställningshavare vid televerkets växelstationer, som icke kommer i åtnjutande av egenpension enligt de samma dag med stöd av 1 § 2 mom. SPR utfärdade bestämmelserna rörande växelstationsföreståndares pensionering m. m. Såsom pensionsanstalten föreslagit torde med verkan från samma tidpunkt föreskrifterna om behovsprövning för väg- och platsvakter samt postbiträden vid statens järnvägar böra upphävas.

Riksdagens bemyndigande torde böra utverkas för Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser eller eljest besluta om här avsedda jämkningar i fråga om förutsättningarna för ersättning till väg- och platsvakter samt postbiträden vid statens järnvägar.

Hemställan

Vad jag i det föregående under I och II förordat bör, där ej annat särskilt angivits, träda i kraft den 1 juli 1962, medan vad som förordats under III bör träda i kraft den 1 januari 1963. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kan befinnas erforderliga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att

- 1) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående föreslagits vidtagna ändringar i med stöd av riksdagens beslut utfärdade avlönings- och pensionsförfattningar, samt

2) meddela de föreskrifter och vidtagna de åtgärder i övrigt, som erfordras för genomförande av de framlagda förslagen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Regen

Innehållsförteckning

I. Vissa ändringar i de statliga avlöningsreglementena m. fl. avlöningsförfattningar	3
II. Vissa frågor om rektorspensioner m. m.....	4
III. Förhöjning av vissa skadeståndslivräntor	5
IV. Årlig ersättning och avskedsersättning åt väg- och platsvakter samt postbiträden vid statens järnvägar	5
Hemställan.....	6